

som det ærede Medlem syntes at mene, skulde kunne forhindre, at man gav de tiloversblevne Midler en fornuftig Anvendelse. Jeg kan meget godt forstaae og er naturligviis forberedt paa, at man om dette Spørgsmaal om en folkelig Høiskole i Sorø her som andetsteds maa være af meget forskjellig Mening. Det beroer selvfølgelig paa, hvor Meget man troer, at et saadant Institut kan udrette, og fremfor Alt paa, hvad det er for et Lys, eller hvad det er for en Oplysning, man ønsker udbredt i Folket.

Ordføreren: Med Hensyn til Spørgsmaalet om Sorø skal jeg paa ærede Medlemmers Forlangende tillade mig først at oplyse, at dette Forslag har været Kirkeministeren meddeelt, at han har confereret med Udvalget, men erklæret sig mod Forslaget og ikke ønsker det vedtaget. Hans Grunde vare, saavidt jeg opfattede dem, væsentlig af samme Art som de, de ærede Medlemmer have gjort gjældende. Hvad selve Sagen angaar, skal jeg ikke anvende mange Ord derpaa. Jeg hører ikke til det Fleertal, som har stillet dette Forslag; jeg har før udviklet, hvilke de Grunde vare, som gjorde Mindretallet betænkeligt derved, og det vil sees, at disse ganske falde sammen med dem, der bleve udviklede af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Carlson). Hvad jeg derimod maa bære Ansvar for i denne Sag, er Motivering, og jeg troer at turde sige, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille) ikke skarpt har opfattet Tankegangen i denne. Det ser uomtvisteligt, og det fremgaaer ogsaa af, hvad det ærede Medlem op læste af Statuterne af 1827, at Sorø Academi er forbundet til at holde et Landvæseninstitut. Det er Statuternes egne Ord. Det var ganske vist Tanken dengang at oprette et praktisk Landvæsen- og Forstsvæseninstitut, og Sorø Academi forsøgte ogsaa nogen Tid efter at realisere denne Tanke, dog ikke i Sorø, som det ærede Medlem synes at have tænkt sig, men under Hovedgaardens Mørup, som ligger i nogen Afstand derfra; men det viste sig, at Realisationen af denne Tanke var forbunden med saa store praktiske Vanskeligheder og saa betydelige Udgifter, at Akademiet ikke fandt sig foranlediget til at

gjennemføre Tanken, man søgte sig imidlertid meget betydelig bebyrdet derved, at man ikke havde kunnet gennemføre en Pligt, som statutmæssig paahvilede Anstalten. Derefter blev Sagen taget under næriere Drøftelse, og det blev da fundet, at Tanken i og for sig ikke i den Form, hvori den oprindelig har været tænkt, var saa heldig for Landet, idet man nemlig antog, at et saadant Landvæseninstitut, som havde den praktiske Charakter, som man fra først af havde tænkt sig, helst maatte opstaae ved privat Initiativ. Men paa den anden Side blev der deraf tilbage at anlægge en virkelig Agerbrugs-høiskole og et Forstsvæseninstitut, og Sagen blev modnet igjennem de Arbejder, som i den Anledning bleve forelagte og bifaldte af Rigsdagen, saaledes at netop i Erkjendelsen af, at Sorø Academi blev frigjort for en Forpligtelse, blev det Akademiet paalagt, deels at udrede en vis Deel af den betydelige Sum, der udfordredes til at oprette den nye Veterinær- og Landbohøiskole, og deels at betale et vist aarligt Bidrag, som ikke blev fastsat i Loven selv, men derimod skulde fastsættes efter nærmere Overeenskomst mellem de to vedkommende Ministre og godkjendes af Rigsdagen. Saaledes har Sagen staaet. Men naar det nu er sagt i Betænkningen, at Bidraget fra Sorø Academi bør forhøies paa Grund af den fremstridende Udvikling i den ved Høiskolen givne Underviisning i Landbruget, vil det sees, at dette naturligviis ikke er sagt her for at sige Landbohøiskolen Ubegageligheder — hvilket jeg for mit Vedkommende forresten overmaade gjerne skulde gjøre — men det er kun Hensigten at gjøre opmærksom paa, at naar et Bidrag af 10,000 Rd., da Landbohøiskolen begyndte og kun havde meget saa Landbrugselever, kunde være passende og navnlig omtrent svarende til den Sum, som det dengang kostede Staten at have combineret Landbounderviisningen med Veterinairunderviisningen, saa maa det nu, da denne Underviisning ikke ubetydelig har taget til, og dermed er forbunden Forstunderviisning, som jo ogsaa er en væsentlig Deel af den hele Sag, som tildeels paahvilede Sorø Academi, erkjendes, at der maatte være Anledning til at forhøie Bidraget. Saaledes kommer der en klar Tankegang ind i den hele Sag, og det vil